2026/1704

13.7.2026.

PADOMES LĒMUMS (KĀDP) 2026/1704

(2026. gada 10. jūlijs),

atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu nevalstiskiem aktoriem īstenošanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 28. panta 1. punktu un 31. panta 1. punktu,

ņemot vērā Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumu,

tā kā:

(1) Eiropadome 2003. gada 12. decembra sanāksmē pieņēma ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai, kuras III nodaļā iekļauts saraksts ar pasākumiem, kas jāveic gan Savienībā, gan trešās valstīs, lai apkarotu šādu ieroču izplatīšanu.

(2) Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Drošības padome 2004. gada 28. aprīlī pieņēma Rezolūciju 1540 (2004) ("ANO DPR 1540 (2004)"), kas bija pirmais starptautiskais instruments, kurā integrētā un visaptverošā veidā uzmanība pievērsta masu iznīcināšanas ieročiem, to nogādes līdzekļiem un ar tiem saistītajiem materiāliem. ANO DPR 1540 (2004) tika noteikti saistoši pienākumi visām valstīm nolūkā novērst un kavēt to, ka nevalstiski aktori iegūst piekļuvi šādiem ieročiem un ar ieročiem saistītiem materiāliem. Tajā valstis tika arī aicinātas iesniegt ziņojumus Drošības padomes Komitejai, kas izveidota ar ANO DPR 1540 (2004) ("Rezolūcijas 1540 komiteja"), par pasākumiem, ko tās veikušas vai iecerējušas veikt, lai īstenotu ANO DPR 1540 (2004).

(3) ANO Drošības padome 2006. gada 27. aprīlī pieņēma Rezolūciju 1673 (2006) un nolēma, ka Rezolūcijas 1540 komitejai jāstiprina centieni, lai, izmantojot darba programmas, atbalsta un izpratnes veicināšanas pasākumus, palīdzību, dialogu un sadarbību, veicinātu ANO DPR 1540 (2004) pilnīgu īstenošanu. Tā arī aicināja Rezolūcijas 1540 komiteju kopā ar valstīm un starptautiskām, reģionālām un apakšreģionālām organizācijām izvērtēt iespējas apmainīties ar gūto pieredzi un atziņām un izvērtēt to, cik pieejamas ir programmas, ar kurām varētu veicināt ANO DPR 1540 (2004) īstenošanu.

(4) ANO Drošības padome 2011. gada 20. aprīlī pieņēma Rezolūciju 1977 (2011) un nolēma uz desmit gadiem, līdz 2021. gada 25. aprīlim, pagarināt Rezolūcijas 1540 komitejas pilnvaru termiņu. Tā arī nolēma, ka Rezolūcijas 1540 komitejai ir: jāturpina kāpināt centieni, lai veicinātu ANO DPR 1540 (2004) pilnīgu īstenošanu no visu valstu puses; aktīvi jāiesaistās palīdzības piedāvājumu un pieprasījumu saskaņošanā, izmantojot tādus līdzekļus kā apmeklējumus pēc attiecīgās valsts uzaicinājuma, palīdzības pieprasījuma paraugus, rīcības plānus vai citu informāciju, kas iesniegta Rezolūcijas 1540 komitejai; un jāveic visaptverošs pārskats par ANO DPR 1540 (2004) īstenošanas statusu pirms 2016. gada decembra.

(5) ANO Drošības padome 2016. gada 15. decembrī vienprātīgi pieņēma Rezolūciju 2325 (2016) un tādējādi apstiprināja 2016. gadā veiktā ANO DPR 1540 (2004) visaptverošās pārskatīšanas procesa iznākumu. Tā aicināja visas valstis stiprināt valstu pasākumus ANO DPR 1540 (2004) īstenošanā, un aicināja sniegt lielāku palīdzību valstu spēju veidošanai šajā ziņā, tostarp sniedzot brīvprātīgu ieguldījumu, kā arī aicināja uz lielāku sadarbību starp ieinteresētajām personām, pilsonisko sabiedrību un akadēmiskajām aprindām.

(6) ANO Drošības padome 2022. gada 30. novembrī pieņēma Rezolūciju 2663 (2022) un nolēma uz 10 gadiem, līdz 2032. gada 30. novembrim, pagarināt Rezolūcijas 1540 komitejas pilnvaru termiņu.

(7) Savienības atbalsts ANO DPR 1540 (2004) īstenošanai, kas kopš 2006. gada ir izpaudies kā Padomes Vienoto rīcību 2006/419/KĀDP ([1]) un 2008/368/KĀDP ([2]) un Padomes Lēmumu 2013/391/KĀDP ([3]), (KĀDP) 2017/809 ([4]) un (KĀDP) 2023/654 ([5]) īstenošana, ir sekmējis to, ka ir būtiski samazinājies tādu valstu skaits, kas nav sniegušas ziņojumus, kā arī tādu valstu skaits, kas nav sniegušas papildu informāciju, kuru Rezolūcijas 1540 komiteja ir pieprasījusi, ja tās ir iesniegušas nepilnīgu ziņojumu. Tomēr, ņemot vērā, ka joprojām ir vajadzīgs, lai atbalsts ANO DPR 1540 (2004) īstenošanai turpinātos, Savienībai būtu jāpieņem šis lēmums, kas palīdzēs īstenot minēto rezolūciju.

(8) ANO Atbruņošanās lietu birojam (*UNODA*), kas ir atbildīgs par materiālā un loģistikas atbalsta sniegšanu Rezolūcijas 1540 komitejai un tās ekspertu grupai, būtu jāuztic to aktivitāšu tehniskā īstenošana, kuras paredzēts veikt saskaņā ar šo lēmumu.

(9) Šajā lēmumā vadās pēc principa, ka pēc iespējas labāk jāizmanto pieredze, kas gūta iepriekšējās Padomes vienotajās rīcībās un lēmumos, atbalstot ANO DPR 1540 (2004) īstenošanu. Tas piešķir prioritāti konkrētām valstu apzinātām vajadzībām un to lūgumiem, tostarp spēju prasībām, un nodrošina palīdzību un spēju veidošanu, izmantojot pielāgotas, uz pieprasījumu balstītas pieejas. Tas veicina valstu un reģionu atbildību par atbalstītajām aktivitātēm, lai tādējādi nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspēju un institucionālo spēju saglabāšanu, kā arī papildināmību, koordināciju un sinerģijas starp *UNODA*, Savienību un attiecīgajiem starptautiskajiem, reģionālajiem un apakšreģionālajiem aktoriem, kas iesaistīti ANO DPR 1540 (2004) īstenošanas atbalstīšanā. Šajā lēmumā galvenā uzmanība ir pievērsta aktivitātēm, kas ir devušas konkrētus un izmērāmus rezultātus, jo īpaši, stiprinot īstenošanu valstīs, uzlabojot ziņošanas un palīdzības mehānismus, palielinot attiecīgo ieinteresēto personu informētību un veicinot pastāvīgu apņemšanos īstenot ANO DPR 1540 (2004). Šis lēmums uzlabos spēju reaģēt uz iespējām un izaicinājumiem, ko rada jaunās tehnoloģijas, zinātnes sasniegumi un mainīgi divējāda lietojuma riski, saistībā ar ANO DPR 1540 (2004). Tas arī nodrošina dzimumperspektīvas integrēšanu projekta aktivitātēs, kā arī veicina sieviešu līdzdalību un līderību aktivitātēs un dialogos, kas ir tā darbības jomā.

(10) Šis lēmums būtu jāīsteno saskaņā ar Finanšu un administratīvo pamatnolīgumu, ko Komisija un ANO noslēgušas attiecībā uz Savienības finanšu ieguldījumu ANO vadītās programmās vai projektos pārvaldību,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Savienība atbalsta turpmāk minētās aktivitātes, kas atbilst pasākumiem, kas noteikti ES Stratēģijā masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai:

a) tematiski spēju veidošanas semināri un apmācību sesijas, reaģējot uz ne vairāk kā pieciem palīdzības pieprasījumiem no valstīm;

b) reģionālo kontaktpunktu apmācība;

([1]) Padomes Vienotā rīcība 2006/419/KĀDP (2006. gada 12. jūnijs), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) īstenošanu un īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 165, 17.6.2006., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2006/419/oj).

([2]) Padomes Vienotā rīcība 2008/368/KĀDP (2008. gada 14. maijs), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) īstenošanu un īstenojot ES Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai (OV L 127, 15.5.2008., 78. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2008/368/oj).

([3]) Padomes Lēmums 2013/391/KĀDP (2013. gada 22. jūlijs), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu praktisku īstenošanu (OV L 198, 23.7.2013., 40. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/391/oj).

([4]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/809 (2017. gada 11. maijs), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu īstenošanu (OV L 121, 12.5.2017., 39. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/809/oj).

([5]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2023/654 (2023. gada 20. marts), atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu īstenošanu (OV L 81, 21.3.2023., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/654/oj).

c) viens simulācijas mācību pasākums vai viens teorētisku mācību pasākums;

d) atbalsts valstu rīcības plānu izstrādei un pielāgota atbalsta sniegšana;

e) zināšanu radīšana un izplatīšana.

Pirmajā daļā minēto aktivitāšu sīkāks apraksts ir izklāstīts šā lēmuma pielikumā.

2. pants

1. Par šā lēmuma īstenošanu atbild Eiropas Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis").

2. Šā lēmuma 1. pantā minēto aktivitāšu tehnisko īstenošanu uztic *UNODA*. Tas šo uzdevumu veic Augstā pārstāvja padotībā. Šajā nolūkā Augstais pārstāvis noslēdz vajadzīgo vienošanos ar *UNODA*.

3. pants

1. Finanšu atsauces summa 1. pantā minēto aktivitāšu īstenošanai ir 1 999 934,66 EUR.

2. Izdevumus, ko finansē no 1. punktā minētās atsauces summas, pārvalda saskaņā ar procedūrām un noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

3. Komisija uzrauga 2. punktā minēto izdevumu pareizu pārvaldību. Šajā nolūkā Komisija noslēdz nepieciešamo nolīgumu ar *UNODA*. Minētajā nolīgumā paredz, ka *UNODA* ir jānodrošina Savienības ieguldījuma pamanāmība atbilstīgi tā apjomam.

4. Komisija cenšas noslēgt 3. punktā minēto nolīgumu cik drīz vien iespējams pēc šā lēmuma stāšanās spēkā. Tā informē Padomi par jebkādām grūtībām minētajā procesā un par nolīguma noslēgšanas datumu.

4. pants

Augstais pārstāvis ziņo Padomei par šā lēmuma īstenošanu, pamatojoties uz *UNODA* sagatavotiem regulāriem ziņojumiem. Minētie ziņojumi ir Padomes veiktā izvērtējuma pamatā. Komisija sniedz informāciju par 1. pantā minēto aktivitāšu finansiālajiem aspektiem.

5. pants

1. Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

2. Šis lēmums zaudē spēku 36 mēnešus pēc 3. panta 3. punktā minētā nolīguma noslēgšanas dienas vai sešus mēnešus pēc tā pieņemšanas dienas, ja minētais nolīgums netiek noslēgts līdz minētajam laikam.

Briselē, 2026. gada 10. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

S. HARRIS

PIELIKUMS

Projekta dokuments

Eiropas Savienības devums, ar ko atbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu nevalstiskiem aktoriem īstenošanu

1. **VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA**

Saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) 2003. gada 12. decembrī pieņemto Stratēģiju masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai, kurā noteikts mērķis – stiprināt Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes lomu un uzlabot tās spējas risināt problēmas neizplatīšanas jomā –, ES ir gadu gaitā pastāvīgi atbalstījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) un tās turpmāko rezolūciju īstenošanu.

Kopš 2006. gada šis atbalsts ir sniegts ar secīgām ES Padomes vienotajām rīcībām un Padomes lēmumiem, ko īsteno ANO Atbruņošanās lietu birojs (*UNODA*). *UNODA* ir pilnvarots sniegt atbalstu Drošības padomes komitejai, kas izveidota, ievērojot Rezolūciju 1540 ("Rezolūcijas 1540 komiteja"), un tās ekspertu grupai, un ir darbojies kā programmas īstenošanas struktūra ES finansētiem projektiem, ar ko atbalsta rezolūciju.

UNODA ir centrāla loma Rezolūcijas 1540 efektīvas īstenošanas veicināšanā un sekmēšanā globālā, reģionālā un valsts līmenī. Saskaņā ar savām pilnvarām, tostarp saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju 1977 (2011), *UNODA* ir nodrošinājis platformas, lai palielinātu informētību par Rezolūciju 1540, stiprinātu valstu īstenošanas spējas un veicinātu dialogu un sadarbību tematiskos un transversālos jautājumos. Cieši sadarbojoties ar Rezolūcijas 1540 komiteju, dalībvalstīm, starpvaldību organizācijām, specializētām starptautiskām struktūrām, reģionālām un apakšreģionālām organizācijām un pilsonisko sabiedrību, *UNODA* ir pakāpeniski paplašinājis un pielāgojis savu atbalstu, lai risinātu valstu un reģionu specifiskās vajadzības un prioritātes.

Par *UNODA* būtisko ieguldījumu globālajos centienos atbalstīt Rezolūcijas 1540 īstenošanu liecina arī lielais veikto aktivitāšu skaits. Laikposmā no 2011. līdz 2025. gadam *UNODA* atbalstīja, organizēja vai līdzorganizēja vairāk nekā 200 aktivitāšu, apliecinot savu izšķirošo lomu īstenošanas un palīdzības centienu veicināšanā visā pasaulē. Aktivitātes, kas veiktas saskaņā ar secīgiem ES Padomes lēmumiem, ir devušas izmērāmus rezultātus, tostarp uzlabojušas ziņošanas rādītājus un nostiprinājušas valstu tiesisko un institucionālo regulējumu Rezolūcijas 1540 un turpmāko rezolūciju īstenošanai. Neraugoties uz šiem panākumiem, daudzos reģionos joprojām pastāv būtiskas īstenošanas nepilnības. Daudzas valstis joprojām saskaras ar problēmām, kas saistītas ar leģislatīvo un regulatīvo sistēmu izstrādi, koordināciju starp aģentūrām, tehniskajām zināšanām un resursu ierobežojumiem.

Priekšlikuma nolūkā apzinātie prioritārie reģioni – Āfrika, Latīņamerika un Karību jūras reģions, kā arī Āzija un Klusā okeāna reģions – joprojām atpaliek Rezolūcijas 1540 efektīvā īstenošanā. Āfrikā, lai gan izplatīšanas riski joprojām ir ievērojami un teroristu grupu radītie draudi tiek uzskatīti par visizplatītākajiem salīdzinājumā ar citiem reģioniem, tikai nedaudz vairāk nekā trešdaļa valstu norāda, ka ir ieviesti galvenie institucionālie un juridiskie pasākumi. Jo īpaši, no astoņām dalībvalstīm, kas nav iesniegušas valsts ziņojumu saskaņā ar Rezolūciju 1540, septiņas ir no šī reģiona. Tāpēc ierosinātajā lēmumā tiks noteikta par prioritāti un tiks izvērsta uz pieprasījumu balstīta tehniskā palīdzība un spēju veidošana, tostarp likumdošanas attīstība, kas joprojām ir būtiska prioritāte. Latīņamerikā un Karību jūras reģionā situācija saistībā ar Rezolūcijas 1540 īstenošanu nav vienkārša, jo īpaši ņemot vērā transnacionālās organizētās noziedzības straujo izplatību un pastāvīgās nepilnības eksporta kontroles sistēmās. Aptuveni puse dalībvalstu ziņo, ka ir ieviesušas pasākumus, taču to īstenošana joprojām ir nevienmērīga, pastāv sadrumstaloti likumdošanas instrumenti un nekonsekventa institucionālā koordinācija. Ierosinātajā lēmumā prioritāte tiks piešķirta pielāgotai tiesiskajai un tehniskajai palīdzībai, ko papildina pastiprināta reģionālā sadarbība, lai veicinātu attiecīgo normatīvo aktu izstrādi un ieviešanu praksē. Āzijā un Klusā okeāna reģionā būtiska reģionālās drošības problēma joprojām ir tādu preču nelikumīga tirdzniecība un finansēšana, kas saistītas ar izplatīšanu. Daudzi īstenošanas pasākumi pastāv, bet joprojām ir nevienmērīgi, ir vērojamas nepilnības tiesiskajā regulējumā, starpaģentūru koordinācijā un informācijas apmaiņā. Ierosinātais lēmums stiprinās leģislatīvo palīdzību un institucionalizētu spēju veidošanu, tostarp atbalstot Rezolūcijā 1540 paredzēto eksporta kontroles un izpildes pienākumu īstenošanu, lai veicinātu efektīvu stratēģisko tirdzniecības pārvaldību.

Kopīga transversāla problēma visos reģionos ir pastāvīgi resursu ierobežojumi, proti, Rezolūcijas 1540 valstu kontaktpunktus bieži ietekmē liela kadru mainība, ierobežota apmācība un konkurējošas prioritātes, un tas liecina, ka ir vajadzīga noturīga spēju veidošana, mērķtiecīgs resursu atbalsts un pastiprināta starptautiskā sadarbība. Lai risinātu šīs problēmas, ir vajadzīga ilgstoša iesaiste, kas stiprina institucionālās spējas un veicina valstu atbildību, lai nodrošinātu īstenošanas centienu ilgtermiņa ilgtspēju.

Turklāt tādas norises kā jaunās tehnoloģijas un mainīgie divējāda lietojuma riski apliecina, ka Rezolūcija 1540 joprojām ir aktuāla un ka ir vajadzīgs pastāvīgs un adaptīvs starptautiskais atbalsts. Projekts arī veicinās pašreizējos starptautiskos centienus, gatavojoties Rezolūcijas 1540 īstenošanas statusa visaptverošai pārskatīšanai 2027. gadā.

Pašreizējais priekšlikums pāriet uz tiešu, uz pieprasījumu balstītu palīdzību dalībvalstīm pēc pieprasījuma, ņemot vērā atziņas, kas gūtas aktivitātēs, kuras īstenotas saskaņā ar iepriekšējām vienotajām rīcībām un Padomes lēmumiem un Komitejas 2022. gada visaptverošo pārskatu par Rezolūciju 1540, kurā uzsvērta nepieciešamība uzlabot reaģēšanu uz palīdzības pieprasījumiem. Pamatojoties uz panākto progresu un apzinātajām vajadzībām, šā priekšlikuma mērķis ir vēl vairāk stiprināt reģionālās spējas un sadarbību, vienlaikus veicinot arī starpreģionālas aktivitātes.

Turpmāka ES iesaiste – ar vēl vienu Padomes lēmumu – būs būtiska, lai konsolidētu līdz šim gūtos panākumus, saglabātu impulsu īstenošanas centienos un vēl vairāk stiprinātu dalībvalstu spējas, sniedzot konsekventu ilgtermiņa atbalstu.

2. **VISPĀRĒJS SATVARS**

Šā ierosinātā projekta pamatā būs sasniegumi, kas gūti ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2023/654 un iepriekšējām vienotajām rīcībām un Padomes lēmumiem, ar kuriem atbalsta Rezolūcijas 1540 īstenošanu, ko veic *UNODA*. Attiecīgā gadījumā konkrētas aktivitātes var īstenot kopā ar citām starptautiskām vai reģionālām organizācijām. Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) atbalstītu attiecīgo aktivitāšu īstenošanu savā attiecīgajā reģionā saskaņā ar ierosināto Padomes lēmumu, finansējumu šādām aktivitātēm virzot caur *UNODA*.

Ierosinātā ES Padomes lēmuma īstenošanas pamatā būs šādi principi:

a) pēc iespējas labāk izmantot pieredzi un atziņas, kas gūtas iepriekšējās vienotajās rīcībās un Padomes lēmumos, ar ko atbalsta Rezolūcijas 1540 efektīvu īstenošanu;

b) prioritāti piešķirt konkrētām valstu apzinātām vajadzībām un to lūgumiem, tostarp spēju prasībām, un nodrošināt palīdzību un spēju veidošanu, izmantojot pielāgotas, uz pieprasījumu balstītas pieejas;

c) veicināt valstu un reģionu atbildību par atbalstītajām aktivitātēm, lai nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspēju un institucionālo spēju saglabāšanu;

d) nodrošināt papildināmību, koordināciju un sinerģijas starp *UNODA*, ES un attiecīgajiem starptautiskajiem, reģionālajiem un apakšreģionālajiem aktoriem, kas iesaistīti Rezolūcijas 1540 īstenošanas atbalstīšanā;

e) galveno uzmanību pievērst aktivitātēm, kas ir devušas konkrētus un izmērāmus rezultātus, jo īpaši, stiprinot īstenošanu valstīs, uzlabojot ziņošanas un palīdzības mehānismus, palielinot attiecīgo ieinteresēto personu informētību un veicinot pastāvīgu apņemšanos īstenot Rezolūciju 1540;

f) uzlabot spēju reaģēt uz iespējām un izaicinājumiem, ko rada jaunās tehnoloģijas, zinātnes sasniegumi un mainīgi divējāda lietojuma riski, saistībā ar Rezolūciju 1540 un

g) nodrošināt dzimumperspektīvas integrēšanu projekta aktivitātēs, kā arī veicināt sieviešu līdzdalību un līderību aktivitātēs un dialogos saskaņā ar šo ierosināto Padomes lēmumu.

3. **MĒRĶI**

Pamatojoties uz progresu, kas panākts ar iepriekšējiem ES Padomes lēmumiem, un ņemot vērā 2022. gada visaptverošo pārskatīšanu, *UNODA* turpinās veicināt Rezolūcijas 1540 un tās turpmāko rezolūciju efektīvu un vispārēju īstenošanu, izmantojot mērķtiecīgus un koordinētus pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt valstu, apakšreģionālos un reģionālos īstenošanas centienus un spējas. Šie pasākumi būs vērsti uz valsts spēju veidošanu, sadarbības stiprināšanu starp valstu kontaktpunktiem, tehniskās un tematiskās palīdzības veicināšanu, reaģējot uz valsts vajadzībām un izmantojot starptautisko sadarbību, un uzlabotu izpratnes veidošanu starp attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Kā liecina kopš 2009. gada veikto visaptverošo pārskatīšanu rezultāti, lai stiprinātu Rezolūcijas 1540 īstenošanu, ir vajadzīgi koordinēti daudzgadu centieni, kas ir pielāgoti reģionālajam kontekstam un valstu īpatnībām. Programma veidos un uzturēs īstenošanas impulsu aktivitātēm saskaņā ar iepriekšējiem ES dotāciju priekšlikumiem, izmantojot daudzvirzienu pieeju, kas ietver turpmāk uzskaitīto:

Vispārējais mērķis (gaidāmā ietekme)

Atbilstīgi ES Stratēģijas masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas novēršanai īstenošanai programmas vispārējais mērķis ir veicināt starptautisko mieru un drošību, atbalstot dalībvalstis, lai tās valsts līmenī pilnībā un efektīvi īstenotu Rezolūciju 1540, kas joprojām ir viens no starptautiskās ieroču neizplatīšanas arhitektūras pīlāriem.

Šā mērķa pamatā ir iepriekšējais ES atbalsts, kas sniegts ar Vienotajām rīcībām 2006/419/KĀDP un 2008/368/KĀDP un Padomes Lēmumiem 2013/391/KĀDP, (KĀDP) 2017/809 un (KĀDP) 2023/654.

Konkrētie mērķi

a) Stiprināt valstu un reģionālās spējas īstenot Rezolūciju 1540, tostarp ar apmācību, spēju veidošanu, tehnisko palīdzību un palīdzības pieprasījumu un piedāvājumu sekmēšanu;

b) uzlabot valstu kontaktpunktu spējas, funkcijas un efektivitāti, tostarp uzlabot koordināciju, sadarbību un informācijas apmaiņu starp valstīm un Rezolūcijas 1540 komiteju un starp pašiem kontaktpunktiem, lai atbalstītu rezolūcijas efektīvu īstenošanu;

c) atbalstīt brīvprātīgu valsts īstenošanas rīcības plānu izstrādi, atjaunināšanu un praktisko īstenošanu, ja valstis to lūdz, un atvieglot turpmāku piekļuvi pielāgotai palīdzībai, lai pievērstos apzinātajām nepilnībām un vajadzībām;

d) veicināt apakšreģionālo, reģionālo un starptautisko sadarbību, sekmējot lielāku sinerģiju, saskaņotību un papildināmību Rezolūcijas 1540 īstenošanā;

e) uzlabot attiecīgo auditoriju, tostarp valdības iestāžu, parlamentāriešu, privātā sektora, akadēmisko aprindu un pilsoniskās sabiedrības, informētību par pienākumiem un to, cik svarīgi ir pilnībā īstenot Rezolūciju 1540;

f) stiprināt attiecīgo auditoriju, tostarp sieviešu, jēgpilnu iesaisti starptautiskajos, reģionālajos un valsts līmeņa Rezolūcijas 1540 īstenošanas centienos;

g) atbalstīt 2009., 2016. un 2022. gada visaptverošo pārskatīšanu attiecīgo ieteikumu praktisko īstenošanu, kā arī gatavošanos 2027. gada visaptverošajai pārskatīšanai un tās rezultātu īstenošanai.

4. **GAIDĀMIE REZULTĀTI**

Kopējais gaidāmais rezultāts:

pastiprināta Rezolūcijas 1540 īstenošana dalībvalstīs.

Konkrēti rezultāti:

a) lielāka valstu iestāžu un pilsoniskās sabiedrības informētība par to, cik svarīgi ir pilnībā un efektīvi īstenot Rezolūciju 1540;

b) uzlabots un nostiprināts valstu tiesiskais, normatīvais un administratīvais regulējums, kas saistīts ar Rezolūciju 1540;

c) nostiprinātas kontaktpunktu un citu attiecīgo valsts ieinteresēto personu institucionālās un tehniskās spējas un uzlabota koordinācija starp aģentūrām;

d) valstu ziņojumu, brīvprātīgo rīcības plānu un saistīto iesniegumu Rezolūcijas 1540 komitejai kvalitātes, pilnīguma, konsekvences un savlaicīguma uzlabošana un

e) uzlabota koordinācija, papildināmība un informācijas apmaiņa starp starptautiskajiem, reģionālajiem un apakšreģionālajiem partneriem.

5. **AKTIVITĀTES**

Pamatojoties uz atziņām, kas gūtas pašreizējā dotāciju ciklā, šis projekts ir vērsts uz mērķtiecīgām valsts līmeņa un apakšreģionālām aktivitātēm, piemēram, simulācijas mācībām, nevis liela mēroga reģionāliem izpratnes veicināšanas pasākumiem. Šī pieeja ļauj sniegt praktiskāku, mērķtiecīgu atbalstu, reaģējot uz konkrētiem dalībvalstu pieprasījumiem. Arī turpmāk tiks nodrošināta reģionālo kontaktpunktu apmācība, lai veicinātu koordināciju un zināšanu apmaiņu.

I. **Uzlabotas valdības amatpersonu spējas īstenot Rezolūcijā 1540 paredzētos pienākumus**

Aktivitāte 1.A: tematiski spēju veidošanas darbsemināri un apmācība

Reaģējot uz līdz pat pieciem palīdzības pieprasījumiem no valstīm, tiks organizēti tematiski spēju veidošanas darbsemināri un apmācība, prioritāti piešķirot Āfrikas, Āzijas un Klusā okeāna reģiona, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm. Šīs aktivitātes papildinās Rezolūcijas 1540 komitejas palīdzības piemeklēšanas funkciju un palīdzēs valstīm veikt praktiskus un mērķtiecīgus pasākumus, lai stiprinātu Rezolūcijas 1540 īstenošanu valstīs. Šie darbsemināri un apmācība uzlabos valdības amatpersonu spējas un stiprinās koordināciju starp aģentūrām, sekmējot efektīvāku īstenošanu valstīs. Starptautiskās un reģionālās organizācijas, kā arī attiecīgo jomu ekspertus var uzaicināt sniegt apmācību, iepazīstināt ar likumdošanas instrumentiem un dalīties ar attiecīgām palīdzības programmām.

Atkarībā no valsts vajadzībām un konteksta darbsemināru mērķis var būt:

— palielināt informētību par Rezolūciju 1540 un tās turpmākajām rezolūcijām,

— pārskatīt valsts tiesisko regulējumu un regulatīvo satvaru un izpildes pasākumus, lai apzinātu nepilnības un prioritārās darbības,

— apzināt iesaistītās valsts struktūras un precizēt funkcijas un pienākumus,

— sniegt pielāgotu tehnisko palīdzību, lai atbalstītu ilgtspējīgu valsts spēju veidošanu un

— attiecīgā gadījumā pievērsties jaunām problēmām un iespējām, tostarp tām, kas saistītas ar tehnoloģiju attīstību, divējāda lietojuma riskiem un nemateriālu tehnoloģiju nodošanu.

Aktivitāte 1.B: reģionālo kontaktpunktu apmācība

Kontaktpunkti darbojas kā saikne starp Komiteju un valstu iestādēm un pilda valstu koordinatoru funkcijas jautājumos, kas saistīti ar rezolūciju. Tāpēc mērķtiecīgas apmācības programmas Rezolūcijas 1540 kontaktpunktiem ir būtisks ieguldījums, lai stiprinātu izpratni par Rezolūciju 1540, pienākumiem, ko tā paredz dalībvalstīm, kā arī īstenošanas problēmām un spējām, kas vajadzīgas to risināšanai. Pašlaik, ņemot vērā kontaktpunktu rotācijas biežumu, kā arī mainīgo darbības vidi attiecībā uz Rezolūcijas 1540 īstenošanu, kontaktpunktu apmācība ir jāveic regulāri un ilgtspējīgi. Atbalsts tiks sniegts četriem reģionāliem valstu izvirzītu valsts kontaktpunktu apmācības kursiem. Apmācība stiprinās kontakpunktu zināšanas par Rezolūciju 1540 un turpmākām rezolūcijām, precizēs valstu pienākumus, kā arī pieejamās palīdzības iespējas un stiprinās informācijas apmaiņu, sadarbību un kopdarbību starp kontakpunktiem un starp Rezolūcijas 1540 komiteju un kontaktpunktiem.

Aktivitāte 1C: simulācijas mācības

Tiks rīkotas divas teorētiskas vai simulācijas mācības (*TTX*), lai iesaistītajām valstīm nodrošinātu praktisku, uz scenārijiem balstītu apmācību saistībā ar Rezolūcijas 1540 īstenošanu. Šīs mācības atbalstīs valstu sistēmu praktisku piemērošanu un validēšanu, starpaģentūru koordināciju un lēmumu pieņemšanas procesus.

Simulācijas mācības var būt vērstas uz scenārijiem, kas ietver uz izplatīšanu attiecīgus riskus, kuri saistīti ar kodolmateriāliem, ķīmiskiem vai bioloģiskiem materiāliem, un atkarībā no valsts un reģionālajām prioritātēm tajās var aplūkot nelikumīgas iepirkuma darbības un dalībniekus, pārrobežu nodošanu vai eksporta kontroles problēmas. Mācības stiprinās operacionālo gatavību un papildinās atziņas, kas gūtas spēju veidošanas un apmācības aktivitātēs.

II. **Lielākas iespējas dalībvalstīm, kam nepieciešama palīdzība, lai pienācīgi apmierinātu savas vajadzības**

Aktivitāte 2: atbalsts valstu rīcības plānu izstrādei un pielāgota atbalsta sniegšana

Brīvprātīgi valstu rīcības plāni ir svarīgs Rezolūcijas 1540 īstenošanas atbalsta instruments. Tie dod iespēju valstīm izvērtēt nepilnības, noteikt prioritāros īstenošanas pasākumus, kartēt valstu ieinteresētās personas un novērtēt vajadzīgos resursus un palīdzības vajadzības. Izmantojot pielāgotu un pakāpenisku pieeju, vismaz divas valstis pēc pieprasījuma saņems atbalstu brīvprātīgu valsts rīcības plānu izstrādē vai atjaunināšanā, tostarp palīdzības vajadzību apzināšanā un kartēšanā. Šis atbalsts ietvers īstenošanas pasākumu prioritāšu noteikšanu, nepieciešamo resursu apzināšanu un palīdzības pieprasījumu sagatavošanu vai precizēšanu. Attiecīgā gadījumā tas ietvers arī spēkā esošā valsts tiesiskā regulējuma analīzi, lai noteiktu nepilnības, kuras var novērst ar jauniem vai papildu tiesību aktiem vai noteikumiem, lai izpildītu Rezolūcijā 1540 paredzētos pienākumus. Turklāt pēc valsts rīcības plānu paredzētās izstrādes un atjaunināšanas ir paredzēts pastāvīgs atbalsts, lai nodrošinātu, ka plāni tiek īstenoti konkrētā un ilgtspējīgā veidā.

Aktivitāte palīdzēs valstīm izstrādāt brīvprātīgus valsts rīcības plānus ar skaidriem mērķrādītājiem, termiņiem un koordinētiem centieniem, veicinot efektīvas partnerības starp valstīm un palīdzības sniedzējiem, lai visaptveroši īstenotu Rezolūciju 1540.

III. **Valstu iestāžu, attiecīgo auditoriju un pilsoniskās sabiedrības labāka informētība par to, cik svarīgi ir pilnībā īstenot Rezolūciju 1540**

Aktivitāte 3: zināšanu radīšana un izplatīšana

Tiks sagatavoti divi zināšanu radīšanas iznākumi, tostarp publikācijas, lai izpētītu būtiskus jautājumus, kas saistīti ar Rezolūcijas 1540 īstenošanu. Šo iznākumu mērķis būs apkopot pieredzi un efektīvu praksi, sniegt ieskatu jaunās tendencēs un problēmās un atbalstīt uz informāciju balstītu stratēģiju un politikas izstrādi. Aktivitāte uzlabos attiecīgo ieinteresēto personu zināšanas par jautājumiem, kas saistīti ar Rezolūcijā 1540 paredzēto pienākumu pilnīgu un efektīvu īstenošanu, un sniegs ieguldījumu Rezolūcijas 1540 komitejas darbā attiecīgajās jomās. Zināšanu radīšanas produktu tematu pamatā būs novērojumi par īstenošanas tendencēm, nepilnībām un vajadzībām, tostarp tām, kas apzinātas 2022. gada visaptverošajā pārskatā, un tām, kas tiks apzinātas 2027. gada visaptverošajā pārskatā.

6. **KOORDINĀCIJAS MEHĀNISMS UN FUNKCIJAS**

UNODA darbosies kā īstenošanas struktūra un sadarbosies ar Rezolūcijas 1540 komiteju un tās ekspertu grupu programmas aktivitāšu organizēšanas jautājumos. *UNODA* kā īstenošanas struktūra uzturēs ciešu saziņu ar līdzekļu devēju, sasauks koordinācijas sanāksmes, regulāri sagatavos aprakstošus ziņojumus un finanšu ziņojumus un sniegs politisku un organizatorisku atbalstu partnervienībām. Visus projekta līdzekļus izmaksās un pārvaldīs saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas normatīvajiem aktiem.

Ar Rezolūciju 1977 (2011) ANO Drošības padome mudināja Rezolūcijas 1540 komiteju turpināt aktīvu iesaisti attiecībā uz valstīm un attiecīgām starptautiskām, reģionālām un apakšreģionālām organizācijām, lai veicinātu pieredzes, gūto atziņu un efektīvas prakses apmaiņu jomās, uz ko attiecas Rezolūcija 1540. Šajā sakarā *UNODA* Rezolūcijas 1540 reģionālie koordinatori Adisabebā un Bangkokā turpināja sniegt stingru atbalstu Rezolūcijas 1540 īstenošanai Āfrikas un Āzijas un Klusā okeāna reģionos, lai novērstu MII izplatīšanas riskus.

UNODA, tostarp ar savu reģionālo centru starpniecību, ir arī uzturējis spēcīgas partnerības ar starptautiskām un reģionālām organizācijām, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis, kurām tas nepieciešams, saņem pienācīgu atbalstu rezolūcijas īstenošanā. *UNODA* turpinās sadarboties ar EDSO, kas saņems mērķtiecīgu finansējumu konkrētu aktivitāšu īstenošanai tās iesaistītajās valstīs saskaņā ar tās pilnvarām, ģeogrāfisko pārklājumu un tehniskajām zināšanām. Šī sadarbība balstīsies uz EDSO spēcīgo reģionālo klātbūtni un izveidoto partnerību ar valstu iestādēm, savukārt vispārējā projektu koordinācija, pārraudzība un ziņošana joprojām būs *UNODA* atbildībā.

UNODA nodrošinās saskaņotību un papildināmību starp aktivitātēm, ko tieši īsteno *UNODA*, un tām, ko veic EDSO, izmantojot regulāru koordināciju un informācijas apmaiņu. *UNODA* konsolidēs EDSO ieguldījumu vispārējā ziņošanā programmas ietvaros, tostarp gada finanšu un aprakstošos ziņojumos, ko iesniedz līdzekļu devējam. Šie oficiālie ziņojumi vajadzības gadījumā tiks papildināti ar neformāliem atjauninājumiem starp abām struktūrām, pēc vajadzības izmantojot e-pasta sarakstu, konferenču zvanus un *ad hoc* koordinācijas sanāksmes. Šī uzlabotā reģionālās īstenošanas pieeja ļauj *UNODA* nodrošināt kolektīvus centienus un maksimāli palielināt sinerģijas iespējas.

UNODA arī sadarbosies un koordinēs darbību ar īstenošanas struktūrām citās attiecīgās Eiropas Savienības finansētās programmās un projektos, jo īpaši ES *CBRN* izcilības centru iniciatīvā un *P2P* eksporta kontroles programmā, kā arī projektos, ko īsteno saskaņā ar šādiem Padomes lēmumiem:

— Padomes Lēmums (KĀDP) 2025/494 (2025. gada 11. marts), ar ko atbalsta Bioloģisko un toksīnus saturošo ieroču konvenciju, tās starpsesiju programmu un tās desmitās pārskatīšanas konferences sagatavošanu,

— Padomes Lēmums (KĀDP) 2023/2705 (2023. gada 30. novembris),ar kuru groza Lēmumu (KĀDP) 2019/1296, ar ko atbalsta bioloģiskā drošuma un drošības stiprināšanu Ukrainā atbilstīgi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu īstenošanai,

— Padomes Lēmums (KĀDP) 2024/645 (2024. gada 19. februāris), ar ko atbalsta bioloģiskā drošuma un drošības stiprināšanu Latīņamerikā atbilstīgi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcijas 1540 (2004) par masu iznīcināšanas ieroču un to nogādes līdzekļu neizplatīšanu īstenošanai.

7. **PERSONĀLS**

Šā ierosinātā Padomes lēmuma īstenošanai būs vajadzīga īpaši atvēlēta personāla klātbūtne, lai nodrošinātu visu aktivitāšu efektīvu, savlaicīgu un koordinētu īstenošanu. Tādēļ tiek paredzētas šādas funkcijas:

— **Viens politikas lietu speciālists ANO galvenajā mītnē:**

vadošā loma programmas īstenošanā būs Rezolūcijas 1540 atbalsta vienībai, kas ietilpst *UNODA* Masu iznīcināšanas ieroču nodaļā. Vienības politikas lietu speciālists atbalstīs programmas vispārējo pārvaldību un pārraudzību, tostarp attiecīgo aktivitāšu īstenošanu, koordināciju ar EDSO konkrētu aktivitāšu veikšanai, projektu uzraudzību un izvērtēšanu, līdzekļu devēja ziņojumu sagatavošanu un regulāru saziņu ar līdzekļu devēju.

— **Viens reģionālais koordinators Adisabebā, Etiopijā:**

reģionālais koordinators būs atbildīgs par turpmāku politiskās gribas veidošanu, informētības palielināšanu un spēju veidošanu Āfrikas valstīs, lai uzlabotu Rezolūcijas 1540 īstenošanu, tostarp apzinot un novēršot atlikušās valstu īstenošanas nepilnības. Koordinators turpinās nodrošināt īpašās spējas informēšanai par Rezolūciju 1540 un iesaistei šajā sakarā Āfrikā un sniegs primāro atbalstu tādu valsts un reģionālo aktivitāšu īstenošanai, kuru mērķis ir stiprināt Rezolūcijas 1540 īstenošanu reģionā.

8. **ILGUMS**

Kopējais paredzētais projektu īstenošanas ilgums būs 36 mēneši.

9. **ES PAMANĀMĪBA**

UNODA veiks visus atbilstīgos pasākumus, lai plašāk informētu par ES finansiālo atbalstu aktivitātēm, ko īsteno saskaņā ar šo ierosināto Padomes lēmumu, tādējādi nodrošinot ES ieguldījuma pilnīgu pamanāmību un informētību par to. Šādus pasākumus īstenos saskaņā ar Eiropas Komisijas izstrādāto un publicēto ES ārējo darbību ziņošanas un pārredzamības rokasgrāmatu. Šajā nolūkā *UNODA* uzsvērs ES lomu, izmantojot pienācīgu atpazīstamības nodrošināšanu un informēšanu, nodrošinot rīcības pārredzamību un palielinot informētību par šā lēmuma mērķiem, kā arī par ES atbalstu un sasniegtajiem rezultātiem. Materiālos, kas sagatavoti saistībā ar šajā lēmumā paredzēto aktivitāšu īstenošanu, būs uzskatāmi attēlots Savienības karogs saskaņā ar Savienības pamatnostādnēm par pareizu karoga izmantošanu un attēlošanu.

10. **LABUMA GUVĒJI**

Labuma guvēji no šīs programmas būs ANO dalībvalstis.

UNODA centīsies mudināt saņēmējvalstis jēgpilni iesaistīt sievietes visos projekta posmos.